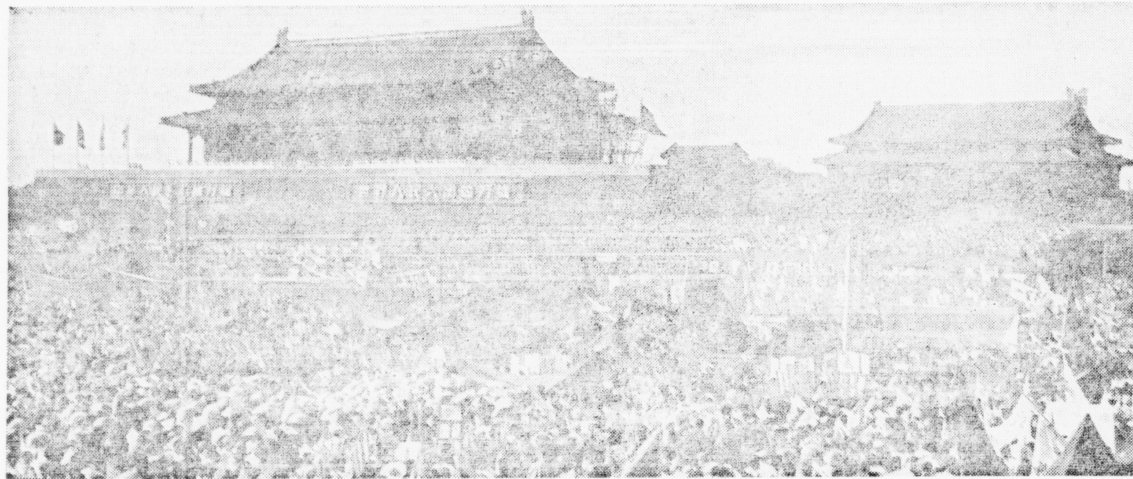

Frá vesældómi til hitt strangasta sparsemi

RÖGVUSAMLINGIN Í KÍNA UNDIR »TÍ STÓRA FRAMLÖPINUM« MÍSEYÐNAÐIST. NÚ MÁ ALT GERAST FYRI AT ÖKJA UM MATVÖRUFRAMLEIÐSLUNA

TIL ERU MILLIARÐIR AV MENNISKJUM, SUM MEGU HEVJAST UPP, UM NAKAÐ SKIL SKAL VERÐA Í STREMBANINI AT FREMJA AVMARKAN Í FÓLKATALINUM OG AT FÁA FIGGARLIGAN VÖKSTUR Í HEIMINUM. KÍNA ER SERA GOTT DÓMI UM TAÐ STRÍÐ, SUM SKAL TIL

HETTA TIL ÁR 2000 VERÐUR AVGERANDI Í MANNASÖGUN, UM TAÐ IKKI EYDNAST MONNUM AT FINNA ONKRA LOYSN, SUM KANN FORÐA FYRI RUÐULEIKANUM.

SUMMIR HALDA, AT EINASTA GONGDA LEIÐIN ER AV-MARKING Í FÓLKAVÖKSTRINUM VIÐ BEINLEIÐIS FYRIBYRGJANDI TILTÖKUM, MEÐAN AÐRIR ERU AV TEIRRI ASKODAN, AT EINASTA GONGDA LEIÐIN ER AT HEVJA LIVIMÖGULEIKARNAR, TÍ HETTA FER Í SÉR SJÁLNUM AT VIRKA FYRIBYRGJANDI, SUM TAÐ JÖ HEVUR Í EUROPU OG AMERIKA. HER HEVUR TAÐ VÍST SEG, AT BETUR FÓLK HAVA TAÐ, FÆRRI BÖRN FÁA TEY

Kortini er tað ein veruleiki, at tað verða stuðugt fleiri um at býta heimframléiðsluna, sérstakliga tá vit hugsa um matframléiðsluna, ið als ikki kann fylgja við fólkvöðstrinum. Ein stuðugur vöðstur í fólkatálinum fer at fáa mannaættainu at sökka móður í vesældóm uttan framfíðarvón.

Kortini eru fleiri samðir um, at málini eru tvínni: At fáa tamarhald á fólkvöðstrinum og at fremja vinnuligan framburð samstundis. Hetta kann í öllum forom broyta stuðuna frá hungursneyð til strangasta sparsemi. Longur tora menn ikki at vóna enn.

Skeiv áskoðan?

Ein sovjetiskur sosiologur, A. I. A. Kvasha hevur í tíðarríttinum »Hin nýggi heimurine hildið fram munin millum nýmarksistar og nýmalt-husianarar. Hann nevnr her dómi um, at vesturheimurin er alt ov reðsluslugin um fólkvöðstrin. Kortini viðgongur hann, at mangar staðir fer fólkvöðstrin við öllum figgarlriga framburðinum t. d. Egyptaland og Indía.

Knut Erik Svendsen hevur í »seyst urlanda figgarlriga framburð« segt, at fólk í Sovjetamveldnum ikki fingu hegrí livimöguleikar í árunum frá 1928 til 1950 orsaka av fólkvöðstrinum.

Fleiri framfíðararandi menn hava skrivið, at endin verður taðin, at tey fáteku londini fara at reisa

seg móti teim ríku til tess at fáa lut í ríkidómi teirra.

Talað hevur verið um, at eingin hjálp átti at verið latin til tey lond, sum ikki hava nakra ætlan um at stuðga fólkvöðstrinum. Um fólkvöðstrin fer at verða eins nógv umtalaður í framtíðini, sum hann er í dag, so er vandi fyri, at fólkhugsanin fer at fostra mong óhugnalig uppskot til tess at stuðga tí floymandi fólkvöðstrinum í teim-um tilafturskomnu londunum, hesum vöðstri, sum kann koma at minka munandi um ríkidómið í vesturheiminum.

VERULEIKARNIR UM FÓLKAVÖKSTURIN ER ÖREINGILIGUR

Í tíðarríttinum »Verða vit ov mong« hevur Halvor Gille sett

fram meting av stuðuni tey komandi 33 árin: (í milj.)

	1950	1980	2000
Europa	425	479	527
USSR	214	278	353
Norðuramerika	199	262	354
Oceania	16	23	32
Eysturasía	794	1041	1287
Suðurasia	865	1420	2171
Afrika	273	449	768
Latínamerika	212	378	638

Framkom. lond	976	1193	1442
Eftirlond	2022	4330	4688
	2988	5523	6130

3 milliardir — í minsta lagi

Í dag eru vit 3,5 milliardir á jorðini. Hóast almikið kanska fer at verða gjort til tess at minka um vöðstrin, so fer fólkatálið tó at

upp um 6 milliardir um 30 ár. Eftir hesum 12 milliardir um 60 ár. Hetta vil í roynd og veru siga, at jorðin skal foða tveir ferðir so nógv fólk um 30 ár sum nú.

Hvussu hetta skal verða gjort veit eingin nokur ráð fyri.

Avmarking má til í foðingartal-inum, men kortini eru risastórar uppgávur at loysa í hesum sambandinum.

Í dag eru 50 pst. av heimsins fólkom niðan fyri tey 20 árin, og hesi ungu fara skjótt at fáa børn, so skríðan er løngu lopin, hvussu hon skal stuðgast, er tann stóri spurningurin.

Kína sum dømi

Kína er sera gott dømi uppá, hvussu stórar spurningar fólkvöðstrin skapar. Longu áðrenn kommunistisku hugsjónirnar vunu

frama har, varð stuðlið lagt undir vöðstrin. Meguleikarnir fyri ovurvöðstri fleirfaldadust, tá kommunistarnir loystu kinesisku kvinnuna úr haftinum.

Í 1953 varð mantal hildið í Kína, men úrslitið varð ikki kunngjort fyrr enn í 1965. Hetta mantal sýndi, at í Kína býr 1/5 av heimsins íbúgvum.

Frá 5 ára ætlan til mentunnarkollvelting

Frá 1953 til 1958 livdu kinesarar undir sonevndu fimm ára ætlan eftir russiskari fyrirmynd. Meginorkan varð legd á at skapa stóridnað, men í sama tíðarskeiði vaks fólkatálið overhonds nógv, so at stjórnin varð heilt illa við av hesum, og fór ti

undir risaarbeiði til tess at fáa stuðga vöðstrinum.

Öll amboð vórðu tikin í nýtslu frá fyrirbyggjandi tillari til lóg-ligan abort. Samstundis varð sagt, at góðar kinesiskar kvinnur áttu at biða við at gifta seg til teir vóru 23—25 ár, meðan góðir menn áttu at biða til teir vóru 25—27 ár.

Lopið mikla

1958 var eitt sera gott ár hjá kinesiska landbúnaðinum. Tí setti stjórnin sær fyri, at nú skuldi mikla lopið framá gerast. Alt varð sett inn uppá at fremja hesa ætlan. Kollektivgarðarnir øktust. Fólka-kommunur við 2—7000 familjum í hvorjari vóru stovnsættaðar fleiri enn nakrantíð áður. Hondverkið úti á landinum varð stuðlað til tess at hjálpa ídnaðinum.

Risatiltakið gav kortini ikki ætlaða úrslitið, og nokur vána valst raráð forkomu ætlanini, so at hon í staðin varð til eina stóra kreppu, sum hevði hungursneyð í holunum. Ætlanin at gera Kína til ídnaðarland mátti sleppast fyri bils. Afturat hesum kom so kreppan millum Kína og Russland, ið hevði við sær, at russar tóku serfrøðingar sínar heim í 1960.

Nú er landbúnaðurin fremst í huganum

Kína hevur í staðin verið noytt til at seta allar kreftir inn uppá at fremja landbúnaðin, og hevur hetta gingið út yvir ídnaðarætlanirnar. Fólk eru flutt burtur úr býunum og aftur út á bygðirnar. Bert dagliga breyðið hevur ligið fremst í huganum. Utanríkisáðgöðin mátti verða nýttur til at keypa korn fyri, sum var neyðugt at fyrirbyggja hungurs-hóttanini.

Menn hava roynt at seta upp eina meting av kornframléiðsluni í Kína tey seinastu árin, og sýnir metingin hesi úrslit:

1956		172 milj. tons
1957		185 — —
1958		193 — —
1959		167 — —
1960		160 — —
1961		167 — —
1962		178 — —

KÍNA HEVUR RISASTÓRA KORNHEYSTING - MEN IKKI NÓG MIKIÐ AT BREYÐFOÐA FÓLKIÐ